

Position paper Tax Justice NL over UBO-register

Francis Weyzig, senior beleidsadviseur Oxfam Novib (lidorganisatie Tax Justice NL)

17 mei 2019

UBO-register is belangrijk voor belastingheffing

Naast bestrijding van witwassen, corruptie en terrorismefinanciering is een UBO-register ook belangrijk voor belastingheffing. Bedrijven proberen soms te verhullen dat transacties plaatsvinden binnen een concern, zodat zij onderlinge prijzen kunnen manipuleren zonder dat dit de aandacht trekt van de belastingdienst. Daarvoor wordt vaak gebruik gemaakt van vennootschappen waarvan de UBO niet bekend is, zodat verborgen blijft dat deze vennootschappen tot hetzelfde concern behoren. Zeer vermogende particulieren proberen soms om belasting te ontduiken door hun vermogen onder te brengen in anonieme bedrijven. Uit voorbeelden blijkt dat ook Nederlandse vennootschappen voor dergelijke constructies worden gebruikt. Met name commanditaire vennootschappen vormen een hoog risico. Een compleet UBO-register is daarom belangrijk om ongewenste belastingconstructies tegen te gaan.

Publieke toegang tot UBO-informatie heeft meerwaarde

Onderzoek door onafhankelijke journalisten en maatschappelijke organisaties helpt om misstanden aan het licht te brengen. Dit kan bijvoorbeeld bijdragen aan het ontmaskeren van stromannen of valse UBO's, die alleen op papier eigenaar zijn van een identiteit en niet de werkelijke controle uitoefenen. Zo heeft recent onderzoek van Global Witness tekortkomingen en mogelijk onjuiste gegevens geïdentificeerd in het UBO-register in het VK.¹ Dit benadrukt het belang van publieke toegang tot bepaalde UBO-informatie.

Informatie over uitgevende instellingen mag niet ontbreken in het UBO-register

Voor bepaalde uitgevende instellingen (beursgenoteerde bedrijven) gelden al verplichtingen ten aanzien van transparantie over aandeelhouders. De anti-witwasrichtlijn voorziet in informatie over de uiteindelijk belanghebbenden van andere vennootschappen. In de voorgestelde implementatiewet worden beursgenoteerde bedrijven en hun 100% dochtermaatschappijen helemaal buiten beschouwing gelaten en niet eens opgenomen in het UBO-register.² Deze bedrijven mogen echter niet ontbreken. Het UBO-register zou juist zo compleet mogelijk moeten zijn, zodat van alle bedrijven kan worden geraadpleegd wie de UBO's zijn, of als de UBO's niet in het register

¹ Global Witness, Getting the UK's House in Order, 6 mei 2019. Zie www.globalwitness.org

² Zie de uitzondering in de definitie van "vennootschap" in het voorstel voor invoeging van Artikel 10a, tweede lid, onderdeel a in de Wwft. Het voorstel voor invoeging van Artikel 15a, eerste lid in de Handelsregisterwet 2007 verwijst naar deze definitie voor de vennootschappen die worden opgenomen in het UBO-register.

zelf zijn opgenomen, wat daar de reden van is. Voor uitgevende instellingen op een gereguleerde markt zou het UBO-register moeten vermelden aan welke beurs zij zijn genoteerd. Voor hun 100% dochtermaatschappijen zou het UBO-register moeten vermelden tot welke beursgenoteerd bedrijf zij behoren. Deze informatie zou openbaar moeten zijn. Als van een vennootschap geen UBO is opgenomen in het register, zou anders onduidelijk blijven of de informatieverplichting niet is nagekomen of dat het een beursgenoteerd bedrijf betreft. Dit is ook een belangrijke aanbeveling uit het onderzoek van Global Witness.

Als een directeur is opgegeven als UBO, moet worden vermeld waarom

Als er geen natuurlijke persoon kan worden achterhaald die zonder enige twijfel de uiteindelijke begunstigde is, moet een directeur (hoger leidinggevend personeel) van de vennootschap als UBO worden opgegeven. Dit is voorzien in de anti-witwasrichtlijn als achtervang voor uitzonderlijke situaties. Het kan hierbij om zeer verschillende situaties gaan, bijvoorbeeld:

- de vennootschap heeft correct vastgesteld dat er geen uiteindelijke begunstigde is, omdat er vier of meer aandeelhouders zijn die geen van allen een belang of stemrecht van meer dan 25% hebben;
- de vennootschap heeft niet kunnen achterhalen wie de UBO is omdat de directe aandeelhouder een andere vennootschap is die niet meewerkt aan informatieverzoeken;
- de vennootschap heeft informatie over de UBO achterhaald, maar heeft grond voor twijfel over de juistheid van deze informatie, omdat sprake lijkt van een stroman;
- de vennootschap weet wie de uiteindelijk eigenaar is, doet alsof er geen uiteindelijke eigenaar is geïdentificeerd en overtreedt daarmee bewust de wet.

Wanneer in het UBO-register op basis van deze achtervang-regeling een directeur als UBO wordt geregistreerd, zou tevens in het register moeten worden opgenomen waarom dat gebeurt. Daarbij zou minimaal onderscheid moeten worden gemaakt tussen situaties waarin de vennootschap heeft vastgesteld dat er geen uiteindelijke eigenaar is, situaties waarin er twijfel is over de juistheid van UBO-informatie, en situaties waarin helemaal geen UBO kon worden achterhaald. Deze informatie zou openbaar moeten zijn. Hiermee kunnen overtredingen van de registratieplicht en het gebruik van stromannen makkelijker worden geïdentificeerd.

Documentatie over het niet kunnen achterhalen van een UBO moet worden gedeponereerd

De anti-witwasrichtlijn schrijft voor dat indien er geen uiteindelijk begunstigde is achterhaald, en daarom een directeur wordt opgegeven als UBO, *“de meldingsplichtige entiteiten documenteren welke acties er zijn ondernomen om de uiteindelijk begunstigden (...) te identificeren.”* (Art 3.6.a.ii). Deze documentatie kan bijvoorbeeld bestaan uit bewijzen van aandeelhouderschap waaruit blijkt dat geen aandeelhouder een belang van meer dan 25% heeft of uit correspondentie met een buitenlands moederbedrijf. De voorgestelde implementatiewet voorziet echter niet in het deponeren van een afschrift hiervan.³ Het is belangrijk dat dit wel gebeurt, want deze documentatie is essentieel om de juistheid van de gegevens en naleving van de wetgeving te kunnen controleren. Hiervoor kan eenvoudig een onderdeel worden toegevoegd in Handelregisterwet 2007 Artikel 15a lid 3. Deze deponeringen hoeven niet openbaar te zijn.

³ De voorgestelde toevoeging van Artikel 15a, derde lid, in de Handelsregisterwet 2007 vereist alleen deponering van afschriften van documenten over de opgegeven UBO zelf, niet van documenten waaruit blijkt waarom er een directeur is opgegeven als UBO in plaats van een andere categorie uiteindelijk begunstigde.

De termijn van 18 maanden voor eerste registratie UBO is te lang

Voor de eerste UBO-registratie van een vennootschap of andere juridische entiteit wordt een termijn van 18 maanden voorgesteld. Dat is onnodig lang. Het gaat hier om een belangrijk hulpmiddel voor de bestrijding van ernstige criminaliteit waarvan de implementatie al meer dan een jaar is uitgesteld. Het is daarom wenselijk dat deze termijn wordt verkort.